

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

Третякова Т.М.

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

ПРАКТИКУМ

(для здобувачів вищої освіти факультету психології,
політології та соціології)

Одеса

Фенікс

2021

УДК 316.6.(073)

**Рекомендовано навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
протокол від 24 грудня 2021 року № 2**

Автор-укладач: канд. політ. наук, доц. *Третякова Т.М.*,

Рецензенти: д-р псих. наук, проф. *Ю.Б. Максименко*
к. соціол. наук, доц. *К.С.Алексенцева-Тімченко*

Соціальна психологія: практикум для здобувачів вищої освіти початкового рівня спеціальності «Психологія» / Т.М. Третякова / – Одеса : НУ «ОЮА», 2021. – 54 с.

В практикумі наведено матеріали для вивчення дисципліни «Соціальна психологія» здобувачами вищої освіти початкового (короткий цикл) рівня спеціальності – 053 «Психологія». Матеріали містять загальну характеристику курсу, плани лекційних і семінарських занять, психологічний практикум (вправи, ігри, тренінги), індивідуальні завдання для самостійної підготовки, тематичний список курсових робіт, контрольні питання, перелік рекомендованої літератури та методику оцінювання знань.

Практикум з курсу «Соціальна психологія» призначені для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології Національного університету «Одеська юридична академія» та всім, хто цікавиться соціально-психологічними процесами, що відбуваються в системі «індивід-група-суспільство».

УДК 316.6.(073) Т.66

©. Третякова Т.М., 2021

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасна наука йде шляхом все більшої деталізації поведінки особистості, особливо соціальної, спрямованої на інших людей. Актуальним є включення в науковий аналіз різноманітних умов та факторів, які чинять цей вплив та істотно змінюються в сучасному суспільстві. Соціальна психологія в науковому знанні виступає необхідною сполучною ланкою між особистістю і соціальною структурою та інтегрує в собі різноманітні міждисциплінарні зв'язки з філософією, психологією, соціологією, соціологією та психологією особистості, психологією та соціологією конфліктів, психологією та соціологією управління, соціологією девіантної поведінки, психологією та соціологією емоцій тощо, що повинно сприяти формуванню цілісного системного уявлення про сучасну соціальну систему та місце особистості в ній. Вивчення курсу сприятиме розвитку здібностей до самопізнання та самоконтролю, професійного діалогу з іншими.

Дисципліна «Соціальна психологія » розроблена з урахуванням вимог щодо удосконалення підготовки практичних психологів та соціальних працівників для більш глибокого пізнання різноманітних аспектів соціально-психологічної проблематики, оскільки в суспільстві сформувалася нагальна потреба у висококваліфікованих спеціалістах з соціальних наук, здатних стати співтворцями громадянського суспільства в нашій країні.

Навчально-методичний практикум з дисципліни «Соціальна психологія» призначений для студентів початкового рівня (молодший бакалавріат) зі спеціальності «Психологія» і включає програму курсу, плани семінарських занять, психологічний практикум, план самостійної роботи, індивідуальні завдання, тематику курсових робіт та питання до іспиту.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета дисципліни: отримання студентами системи знань з психологічних закономірностей соціальної поведінки окремої особистості та різного роду груп, психологічних механізмів спілкування та взаємодії людей в соціумі, формування уявлень щодо психології соціальних явищ та процесів.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- розуміння предмету, методів та завдань соціальної психології як науки, специфіки соціально-психологічного знання, складності його будови, взаємозв'язку між різними предметними сферами соціальної психології;
- знання основних соціально-психологічних закономірностей спілкування і взаємодії людей в соціумі;
- розуміння психологічних закономірностей формування та функціонування соціальних груп;
- усвідомлення необхідності комплексного підходу до вивчення людини і важливості вивчення її соціально-психологічних особливостей;
- розвитку практичних умінь вивчення особливостей взаємозв'язку особистості і суспільства, соціально-психологічних особливостей особистості, закономірностей соціального розвитку особистості, становлення і функціонування великих та малих соціальних груп.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набувають наступних компетентностей:

- Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у галузі професійної діяльності психолога або у процесі навчання, що передбачає застосування основних психологічних теорій та методів,

а також положень і методів інших наук, і характеризується певною невизначеністю умов;

- Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога;
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- Здатність до комунікативної взаємодії, в тому числі державною та іноземною мовами;
- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;
- Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ;
- Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій для вивчення психологічних особливостей особистості та груп;
- Здатність проектувати, організовувати та здійснювати психологічно ефективну консультативну діяльність з різними категоріями клієнтів;
- Навички адаптації до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

*Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент буде здатним продемонструвати такі **результати навчання**:*

- Володіти категоріально-понятійним апаратом соціально-психологічного знання, орієнтуватися в основних методах та напрямках соціальної психології;
- Знати основні соціально-психологічні закономірності спілкування та механізми взаємодії людей в соціумі;

- Розуміти соціально-психологічні закономірності формування та функціонування соціальних груп, знати принципи групової діяльності;
- Вміти розв'язувати фахові комунікативні завдання при аналізі актуальних соціально-політичних змін;
- Виявляти причино-наслідкові закономірності соціальних конфліктів та девіантної поведінки;
- Здійснювати соціально-психологічний аналіз соціальних груп, визначати статус її окремих членів, розробляти психологічні шляхи та засоби попередження і розв'язування групових протиріч.

Результати навчання цієї навчальної дисципліни деталізують такі програмні результати навчання:

- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань;
- Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань, в тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги;
- Пропонувати власні способи вирішення життєвих проблем та психологічних задач у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати рішення щодо їх розв'язання;
- Розрізняти вплив біологічних і соціальних факторів на особистість, проводити психологічні дослідження індивідуальних і групових відмінностей серед людей;
- Емпатійно взаємодіяти та вступати у комунікацію, логічно формулювати думку, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості;
- Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення

фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості;

- Знати, розуміти та дотримуватись етичних принципів професійної діяльності психолога;

- Проектувати, організовувати та здійснювати психологічно ефективну консультативну діяльність з різними категоріями клієнтів;

- Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

Методи проведення занять: лекції, практичні заняття, психологічні вправи.

Лекції (академічна-традиційна, лекція-презентація із застосуванням ІКТ), під час яких застосовуються методи уточнення-конкретизації, пояснення, аналізу, синтезу, узагальнення, діалогу). Практичні заняття, консультації, самостійна робота, під час яких, за необхідності, застосовуються різні групи методів: організаційно-пізнавальні, мотиваційні та інтерактивні, серед яких - розповідь, бесіда, діалог, узагальнення; фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, творче есе, дискусії, метод висновків; індивідуальне опитування; робота у групах; тренінгові вправи, ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, моделювання проблемних ситуацій та ін. Одним із важливих мотиваційних методів вважаємо - залучення до наукової роботи (студентський науковий гурток, університетські та всеукраїнські наукові конференції, участь у наукових конкурсних роботах та ін.). Написання курсової роботи.

Форми контролю:

Поточний контроль відбувається у формі індивідуального та групового оцінювання: усних відповідей, доповідей та повідомлень на практичному занятті; виконання письмових індивідуальних завдань: презентацій, таблиць, кросвордів, схем, рефератів, есе; короткотермінових контрольних робіт та експрес-тестів за допомогою платформи Quizizz.

Підсумковий контроль знань здійснюється шляхом захисту курсової роботи, складання іспиту.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	Тема	Лекційні заняття (год.)		Практичні заняття (год.)		Самостій на робота (год.)
		очна	заочна	очна	заочна	очна
1.	Соціальна психологія як наука	4		4		6
2.	Соціальна психологія особистості	4		4		6
3.	Соціальне спілкування	4		4		7
4.	Лідерство як соціально-психологічний феномен	2		2		8
5.	Психологія соціальних ситуацій	2		2		8
6.	Психологія соціальних груп	4		4		6
7.	Прикладна соціальна психологія	2		2		8
8.	Основи соціально-психологічного консультування	2		4		6
	Всього:	24		26		55

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1: Соціальна психологія як наука

Предмет та місце соціальної психології в системі наукового знання. Сутність та функції соціальної психіки. Історична ретроспектива та етапи становлення соціальної психології. Задачі, функції та категорії соціальної психології. Наукові школи в Соціальній психології. Методи досліджень в соціальній психології.

Наукова парадигма функціоналізму в соціальній психології. Біхевіористичний напрямок в соціальній психології. Психоаналітичний напрямок в соціальній психології. Наукова парадигма когнітивізму в соціальній психології. Гуманістична парадигма в соціальній психології. Інтеракціонізм як науковий напрямок в соціальній психології.

Ключові поняття теми: соціальна психіка, методологія, методика соціальної психології, спеціальні методи, наукова парадигма, інтер- та інтрадисциплінарний підхід, спостереження, опитування, анкетування, інтерв'ювання і співбесіда, контент-аналіз, тестування, оціночна біополяризація, соціально-психологічний експеримент, методи гри, соціально-психологічний тренінг, репрезентативність, надійність, валідність.

Тема 2. Соціальна психологія особистості

Соціально-психологічні теорії особистості. «Я» в соціальному світі. Соціальна нормативність та її структура. Процес соціалізації. Порушення процесу соціалізації. Соціальні установки та стереотипи, процес стереотипізації. Психосоціальна концепція розвитку індивіда за Еріксоном.

Соціальне мислення та світогляд. Я-Концепція особистості. Самосвідомість. Роль самосвідомості у формуванні Я-Концепції.

Формування та зміна соціальних установок. Забобони та марновірства у соціальному мисленні.

Ключові поняття теми: особистість, соціалізація, світоглядна картина світу, Я-концепція, реальне Я, ідеальне Я, дзеркальне Я, самосвідомість, соціальні переконання, соціальні думки, соціальні норми, соціальні установки, соціальні стереотипи, процес стереотипізації.

Тема 3. Спілкування як соціально-психологічний феномен

Сутність соціального спілкування. Функції соціального спілкування. Основні сторони спілкування. Просторова організація спілкування. Види та стилі спілкування. Засоби спілкування.

Комунікативна сторона спілкування. Інтерактивна сторона спілкування. Перцептивна сторона спілкування. Вплив стереотипу на процес спілкування. Спілкування в міжособистісних відносинах. Формальне спілкування. Поняття міжособистісної атракції.

Ключові поняття теми: спілкування, психічний контакт, функції спілкування, зовнішня сторона спілкування, внутрішня сторона спілкування, стиль спілкування, засоби спілкування, інтерактивна сторона спілкування, комунікативна, сторона спілкування, перцепція, атракція, соціально-психологічна спільність, зараження, навіювання, переконання, наслідування.

Тема 4. Лідерство як соціально-психологічний феномен

Лідерство як соціально-психологічний феномен. Науково-теоретичні підходи щодо природи лідерства. «Я» - концепція лідера. Типологія та функції лідерства. Особливості політичного лідерства. Психологія стилів лідерства.

Соціально-особистісні характеристики лідера. Сусність лідерства за Р. Стогділом («Довідник з лідерства», 1974 р.). Психологічні потреби і мотиви лідера. Влада і авторитет лідера. Стили лідерської поведінки. Механізми влади лідера. Типи та функції політичного лідерства.

Ключові поняття теми: лідерство, лідер, теорії лідерства, Я-концепція лідера, влада лідера, потреби лідера, мотиви лідера, політичне лідерство, механізми влади лідера, авторитет лідера, стилі лідерської поведінки.

Тема 5. Психологія соціальних ситуацій

Поняття соціально-психологічної ситуації. Класифікація соціально-психологічних ситуацій. Поведінка індивіда в штатно-проблемних ситуаціях. Адаптація як універсальна стратегія ефективної поведінки в соціально-психологічних ситуаціях.

Концепції розгляду соціальних ситуацій. Об'єктивна та суб'єктивна сторони соціально-психологічної ситуації. Класифікація ситуацій за Л. Аргайлом. Класифікація соціальних ситуацій за Е.Берном. Соціально-орієнтована ситуація. Особистісно-орієнтована ситуація. Проблемні ситуації. Ситуативні поведінкові стратегії.

Ключові поняття теми: соціально-психологічна ситуація, структура ситуації, соціально-орієнтована ситуація, особистісно-орієнтована ситуація, ситуації-ритуали, ситуації-ігри, ситуації штатні, ситуації проблемні, екстремальні ситуації, стратегії поведінки в ситуаціях, соціальна адаптація.

Тема 6. Психологія соціальних груп

Поняття соціальної групи. Класифікація соціальних груп. Методологія дослідження малих та великих соціальних груп. Сутність та характерні

ознаки «малої групи». Психологічні характеристики групової взаємодії. Психологічні процеси в малій групі. Психологія етнічних груп. Натовп як велика соціальна група.

Композиція групи та корпоративна культура. Статусно-рольова характеристика членів малої соціальної групи. Характеристика поняття «групова динаміка» та її елементи. Фази розвитку малої соціальної групи за А.В. Петровським. Соціометрія як метод вивчення групової динаміки. Види групового впливу (тиску). Соціально-психологічна характеристика класів.

Ключові поняття теми: соціальна група, мала група, велика група, мікроклімат, інтрагрупова активність, інтергрупова активність, групова динаміка, спрямованість групи, емоційність, склад групи, структура групи, групові процеси, групові норми і цінності, групові заохочення, групові санкції, рід, етнос, народ, нація, політична партія, соціальний клас, традиції, менталітет, образ життя, національна психіка.

Тема 7. Прикладна соціальна психологія

Предмет та структура прикладної соціальної психології. Завдання та функції прикладної соціальної психології. Основні сфери застосування прикладної соціальної психології. Особливості прикладних досліджень у соціальній психології. Роль та функціональні обов'язки соціальних психологів.

Загальна характеристика діагностування, консультування та впливу на соціально-психологічні явища. Взаємовплив теорії та соціальної практики. Прикладна соціальна психологія у правовій сфері. Прикладна соціальна психологія у сфері науки та освіти. Прикладна соціальна психологія та сім'я. Прикладна соціальна психологія у сфері охорони здоров'я. Прикладна соціальна психологія в політичній сфері.

Ключові поняття теми: прикладна соціальна психологія, соціально-психологічна допомога, соціальна робота, прикладні соціально-психологічні дослідження, соціально-психологічне діагностування, соціально-психологічний вплив, функціональні обов'язки соціального психолога.

Тема 8. Основи соціально-психологічного консультування

Поняття соціально-психологічного консультування. Зміст соціально-психологічного діагностування. Принципи соціально-психологічного консультування. Види соціально-психологічного консультування. Алгоритм та методи консультативної роботи психолога.

Перша зустріч з клієнтом. Методи соціально-психологічної діагностики. Діагностика міжособистісних стосунків. Діагностика спілкування. Соціально-психологічна діагностика громадської думки. Індивідуальне та групове соціально-психологічне консультування. Ключові прийоми в консультуванні. Соціально-психологічний тренінг.

Ключові поняття теми: індивідуальне соціально-психологічне консультування, групове соціально-психологічне консультування, соціально-психологічна діагностика, принципи консультування, консультативна робота, діагностика суспільних явищ, прийоми консультування, соціально-психологічний тренінг, ігрові методи.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1: Соціальна психологія як наука

1. Предмет та місце соціальної психології в системі наукового знання
2. Сутність та функції соціальної психіки
3. Історична ретроспектива та етапи становлення СП
4. Наукові школи в Соціальній психології
5. Методи досліджень Соціальної психології

Проведення психологічних ігор та вправ:

Гра «Особистісна соціометрія».

Мета: за відносно короткий проміжок часу виявити взаємні симпатії та антипатії між учасниками та в середині академічної групи

Гра «Уяви іншого іншим».

Мета: формувати навички сенсорного сприйняття як соціально-психологічного самоаналізу (самодослідження шляхом методу інтроспекції).

Теми рефератів, доповідей, есе та презентацій:

1. «Перші європейські соціально-психологічні теорії: психологія народів, психологія мас, теорія інстинктів»;
2. «Наукові парадигми (напрямки, школи) соціальної психології».

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14];

Додаткова: [2, 9, 12, 13, 15, 27, 28, 29, 36, 38, 40, 41, 47, 56, 58, 66];

Електронні інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12].

Тема 2. Соціальна психологія особистості

1. Соціально-психологічні теорії особистості.
2. «Я» в соціальному світі.
3. Соціальна нормативність та її структура.
4. Процес соціалізації.
5. Порушення процесу соціалізації.
6. Соціальні установки та стереотипи, процес стереотипізації.
7. Психосоціальна концепція розвитку індивіда за Еріксоном.

Проведення психологічних ігор та вправ:

Гра «Уяви себе деревом».

Мета: дослідити позиції «Я» в соціальному світі шляхом проєктивного методу.

Гра «Розототожнення».

Мета: навчитися ефективно управляти всім тим, з чим ідентифікує себе наше «Я», а також контролювати і використовувати все, з чим людина себе ототожнює. Навчитися забезпечувати конструктивний творчий контакт і вивільняти енергію вищого «Я» для особистісного зростання та саморозвитку.

Гра «Найкраще та найгірше».

Мета: навчитися аналізувати власні емоції та вчинки, реагувати на фрустраційні ситуації.

Гра «Знайди контактера».

Мета: встановлення контакту, сприйняття і розуміння емоційного стану.

Гра «Соціальний атом».

***Мета:** отримати уявлення про те, що відбувається в емоційній та раціональній сферах власної психіки.*

Гра «Прогноз».

***Мета:** уявити свою перспективну життєву стратегію*

Теми рефератів, доповідей, есе та презентацій:

1. «Моя картина світу», «Я» в соціальному світі», «Моя роль в соціальному світі» - на вибір;
2. «Роль стереотипного мислення в соціальній психіці»
3. «Аналіз соціально-психологічних властивостей процесу соціалізації»
4. «Фактори впливу та агенти процесу соціалізації»

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14];

Додаткова: [3, 6, 15, 17, 18, 27, 32, 33, 38, 40, 44, 47, 56, 67];

Електронні інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12].

Тема 3. Спілкування як соціально-психологічний феномен

1. Сутність соціального спілкування
2. Функції соціального спілкування
3. Основні сторони спілкування
4. Просторова організація спілкування
5. Види та стилі спілкування
6. Засоби спілкування

Проведення психологічних ігор та вправ:

Гра «Слон».

Мета: продемонструвати різноманітність думок, показати, що кожна людина по-своєму має рацію, довіряючи своїм відчуттям та сприйняттю, але тим не менше, істина більш глибока та повна.

Гра «Місце зустрічі».

Мета: навчитися налагоджувати механізми взаєморозуміння в процесі спілкування.

Гра «Мрія».

Мета: навчитися аналізувати власну позицію в спілкуванні.

Гра «Нестандартний підхід».

Мета: розвивати навички управління увагою та настроєм партнера в процесі спілкування шляхом різноманітних варіацій характеристик мови (тону, темпу, гучності) та рухів.

Гра «Розповідь від першої особи».

Мета: виявити домінуючі тенденції взаємодії людини, що обумовленні стратегіями «на зустріч людям», «від людей», «проти людей».

Гра «Мої соціальні ролі».

Мета: усвідомлення учасниками гри всього різноманіття соціальних зв'язків.

Гра «Малюємо спілкування».

Мета: виокремити змістовні ідеї, що стосуються стереотипів та установок про бесіду в різних рольових позиціях.

Гра «Спілкуємося спина до спини».

Мета: відчувати і усвідомити актуальність для ефективного контакту рівність позицій учасників гри.

Гра «Знайди підтекст».

Мета: краще пізнати партнера, розвинути здібності до творчості, навчитися розуміти те, про що йде мова.

Теми рефератів, доповідей, есе та презентацій:

1. «Віртуальне спілкування як сучасна форма комунікації»;
2. «Основні аспекти процесу спілкування»
3. «Любов врятує світ»;
4. «Агресія як форма захисту».

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14];

Додаткова: [4, 6, 15, 17, 19, 27, 31, 33, 36, 37, 38, 40, 47, 56, 59];

Електронні інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12].

Тема 4. Лідерство як соціально-психологічний феномен

1. Лідерство як соціально-психологічний феномен
2. Науково-теоретичні підходи щодо природи лідерства
3. «Я» - концепція лідера
4. Типологія та функції лідерства
5. Особливості політичного лідерства.
6. Психологія стилів лідерства

Проведення психологічних ігор та вправ:

Гра «Сліпці та поводитир».

Мета: розвинути невербальні способи спілкування, в тому числі управління іншими.

Гра «Корабельна аварія».

Мета: комплексно-цільова, виявлення поведінкових моделей в екстремальній ситуації та в даному випадку акцент робиться на виявленні лідерської поведінки.

Гра «Бюрократ».

Мета: навчитися бачити у кращому світлі, вигідному для себе деякі неприємні обставини життя.

Гра «Хто лідер?».

Мета: виявити свою унікальність та можливість впливати на інших.

Теми рефератів, доповідей, есе та презентацій:

1. Обрати за власним бажанням відомого громадського діяча, політика, музиканта, чи будь-яку особу, яку вважаєте лідером та провести соціально-психологічний аналіз її особистості;
2. «Науково-концептуальні основи лідерства».

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14];

Додаткова: [15, 22, 24, 27, 38, 40, 42, 47, 56];

Електронні інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12].

Тема 5. Психологія соціальних ситуацій

1. Поняття соціально-психологічної ситуації
2. Класифікація соціально-психологічних ситуацій
3. Поведінка індивіда в штатно-проблемних ситуаціях
4. Адаптація як універсальна стратегія ефективної поведінки в соціально-психологічних ситуаціях

Проведення психологічних ігор та вправ:

Гра «Директор магазину».

Мета: виявити основні шаблони поведінки людини в брехливих соціально-психологічних ситуаціях.

Гра «Інтервенція».

Мета: набути навички аналізу власних способів порушення в особистісний психологічний простір іншого.

Гра «Зала воскових фігур».

Мета: набути навички тренування усвідомлення та вербалізації почуттів, а також виявлення двоякості почуттів.

Теми рефератів, доповідей, есе та презентацій:

1. «Типологічна характеристика соціально-психологічних ситуацій»;
2. «Ситуативні поведінкові стратегії»;
3. «Екстремальна та кризова ситуація»;
4. Аналіз поняття «Копінг-стратегії»;
5. Компаративний аналіз невизначеної та штатної ситуації.

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14];

Додаткова: [1, 7, 8, 15, 21, 24, 26, 27, 38, 40, 45, 47, 56, 58, 63];

Електронні інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12].

Тема 6. Психологія соціальних груп

1. Поняття соціальної групи.
2. Класифікація соціальних груп.
3. Методологія дослідження малих та великих соціальних груп.
4. Сутність та характерні ознаки «малої групи».
5. Психологічні характеристики групової взаємодії.
6. Психологічні процеси в малій групі.
7. Психологія етнічних груп.
8. Натовп як велика соціальна група.

Проведення психологічних ігор та вправ:

Гра «Ролі моєї команди».

Мета: *набути навичку аналізу чужої та власної поведінки з метою вияву функціональності.*

Гра «Сімейна нарада».

Мета: *навчитися нейтралізувати комплекс неповноцінності та самоствердження за рахунок інших.*

Гра «Відчуй іншого».

Мета: навчитися розуміти психічний стан співрозмовника, вербалізувати його.

Гра «Прихований мотив».

Мета: навчитися розуміти проблему співбесідника, яку він відкрито не демонструє або приховує. Гра проходить в парах.

Гра «Опора».

Мета: навчитися відчувати і усвідомлювати власні способи психологічної підтримки та довіри.

Гра «Ситичко»

Мета: навчитися виокремлювати: спілкування з батьками (дітьми), джерела своєї сили, спокою, захищеності, а також проявляти таку увагу, за якої можливо нормально сприймати навколишнє середовище та відфільтровувати через «ситичко» непотрібне або зайве.

Гра «Міністри та конструктори».

Мета: по-перше, встановити залежність тривалості спілкування від власної чарівності, по-друге, навчитися визначати та розвивати особистісні ресурси впливу на співрозмовника.

Гра «Ближче - даліше».

Мета: отримати уявлення про психологічну структуру групи за принципом прийняття-неприйняття та звірити її зі своїми уявленнями; навчитися критично ставитися до результатів гри; навчитися об'єктивно і достойно сприймати психологічно неблагопристойну інформацію.

Гра «Знайди в нас щось спільне».

Мета: розвинути спостережливість та мислення відносно особливостей цієї чи іншої групи.

Теми рефератів, доповідей, есе та презентацій:

1. «Соціально-психологічний аналіз процесів в малій групі». Можна виконати у вигляді таблиці;
2. «Психологічні властивості трудового колективу»;
3. «Соціально-психологічний аналіз політичної партії або груп лоббі»;
4. «Соціально-психологічна характеристика панічних станів»;
5. «Роль національного самовизначення для долі країни».

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14];

Додаткова: [9, 10, 14, 15, 23, 25, 28, 38, 40, 42, 46, 47, 48, 54, 56, 61];

Електронні інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12].

Тема 7. Прикладна соціальна психологія

1. Предмет та структура прикладної соціальної психології.
2. Завдання та функції прикладної соціальної психології.
3. Основні сфери застосування прикладної соціальної психології.
4. Особливості прикладних досліджень у соціальній психології.
5. Роль та функціональні обов'язки соціальних психологів.

Проведення психологічних ігор та вправ:

Гра «Директор магазину».

Мета: виявити основні шаблони поведінки людини в брехливих соціально-психологічних ситуаціях.

Гра «Адвокат - Прокурор».

Мета: виявити протилежність поглядів в залежності від соціально-статусної ролі та підкреслити специфіку в моделях поведінки.

Техніка «Сектор».

Мета: виявлення сфер життя, пріоритетних напрямків діяльності, захоплень та їх впливу на прийняття рішень.

Техніка «Шлях».

Мета: Сформувати внутрішню готовність до дій та конкретних реальних кроків по вирішенню того чи іншого питання.

Вправа «Асоціації».

Мета: Виявити пріоритетні сфери життя та підсвідомі бажання займатися тією чи іншою діяльністю

Теми рефератів, доповідей, есе та презентацій:

1. Дослідження соціально-психологічного клімату в колективах;
2. Політична сфера та політичне лідерство як напрям дослідження практичного психолога;
3. Психологія політичних конфліктів;
4. Компаративний аналіз моделей поведінки керівника та лідера соціальної групи;
5. Спілкування лікаря з хворими нозологічних груп;

6. Соціально-психологічні особливості допиту в юридичному процесі;
7. Роль соціального психолога (психолога) в пенітенціарній системі;
8. Дослідження явища моди в соціальній психології

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14];

Додаткова: [9, 10, 14, 15, 23, 25, 28, 38, 40, 42, 43, 47, 48, 49, 55, 57, 62];

Електронні інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12].

Тема 8. Основи соціально-психологічного консультування

1. Поняття соціально-психологічного консультування.
2. Зміст соціально-психологічного діагностування.
3. Принципи соціально-психологічного консультування.
4. Види соціально-психологічного консультування.
5. Алгоритм та методи консультативної роботи психолога.

Проведення психологічних ігор та вправ:

Гра « Сонце та Місяць».

Мета: підвищення впевненості в тому, що людина має внутрішній ресурс та здатна самостійно вирішити ту чи іншу задачу.

Техніка «Алмаз».

Мета: підвищення мотивації клієнта в задачах та ситуаціях, де необхідний прорив.

Техніка «Мій сад».

Мета: усвідомлення глибинного моменту супротиву і підвищення рівня прийняття відповідальності за ті події, що відбуваються у житті.

Техніка «Шлях».

Мета: Сформувати внутрішню готовність до дій та конкретних реальних кроків по вирішенню того чи іншого питання.

Вправа «Драбина».

Мета: впорядкування власних поглядів та світогляду.

Техніка «Дерева».

Мета: задіяти глибинну мудрість для вирішення запиту

Техніка «Зірка».

Мета: зрозуміти та виявити, де людина втрачає енергію.

Техніка «Внутрішній критик».

Мета: навчитися своєчасно розпізнавати голос внутрішнього критика, зрозуміти, в яких ситуаціях та у відповідь чого він швидше всього реагує.

Техніка «Острів».

Мета: структурування емоцій в контексті запиту. Ця техніка використовується в кінці консультативної роботи з клієнтом. Мотиваційна структуруюча практика.

Теми рефератів, доповідей, есе та презентацій:

1. Специфіка індивідуального соціально-психологічного консультування;
2. Медіація як форма соціально-психологічного консультування;
3. Особливості соціально-психологічного консультування осіб у партнерських відносинах;
4. Властивості організаційного консультування
5. Форми соціально-психологічного тренінгу
6. Активний метод психодрами та соціодрами

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14];

Додаткова: [9, 10, 14, 15, 23, 25, 28, 38, 40, 42, 43, 46, 47, 48, 54, 56, 61];

Електронні інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12].

САМОСТІЙНА РОБОТА ТА ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тема 1: Соціальна психологія як наука

1. Наукова парадигма функціоналізму в соціальній психології
2. Біхевіористичний напрямок в соціальній психології
3. Психоаналітичний напрямок в соціальній психології
4. Наукова парадигма когнітивізму в соціальній психології
5. Гуманістична парадигма в соціальній психології
6. Інтеракціонізм як науковий напрямок в соціальній психології

Завдання для індивідуального виконання на дистанційному навчанні¹:

1. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 1-го номера по 10-й номер – підготувати схеми, кросворди або таблиці (на вибір) «Теоретичні та емпіричні джерела СП: психологія народів, психологія мас, теорія інстинктів»;
2. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 11-го номера по 20-й номер – за текстом лекції повинні підготувати презентації у PowerPoint (вимоги до презентації: 15-30 слайдів, використовуючи різні форми візуалізації змісту: малюнки, схеми, текст, озвучення, відео);
3. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 20-го номера по 30-й номер – за текстом лекції повинні підготувати письмові роботи (реферати до 10 сторінок, 14 шрифт, 1,5 інтервал в Times New Roman) на тему: «Особливості наукового дослідження в СП».
4. Всі студенти повинні підготувати таблицю «Наукові парадигми СП».

¹ Усі виконанні завдання слід надсилати викладачці для перевірки на електронну пошту tatiana120516@gmail.com, використовуючи для сповіщення Інтернет-мрежі Вайбер або Телеграм.

Тема 2. Соціальна психологія особистості

1. Соціальне мислення та світогляд.
2. Я-Концепція особистості.
3. Самосвідомість.
4. Роль самосвідомості у формуванні Я-Концепції.
5. Формування та зміна соціальних установок.
6. Забобони та марновірства у соціальному мисленні

Завдання для індивідуального виконання на дистанційному навчанні²:

1. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 1-го номера по 15-й номер – за навчальними питаннями повинні підготувати мультимедійні презентації у PowerPoint (вимоги до презентації: 15-30 слайдів, використовуючи різні форми візуалізації змісту: малюнки, схеми, текст, озвучення, відео).
2. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 16-го номера по 30й – підготувати схеми, кросворди або таблиці (на вибір) за тематикою: «Соціальні установки, соціальні переконання, соціальні вірування, соціальні стереотипи, забобони, марновірства».
3. Усі студенти повинні скласти таблицю на тему: «Етапи соціалізації»:

Етап соціалізації	Соціологічний аспект	Психологічний аспект
1.		
2.		
3.		

² Усі виконання завдання слід надсилати викладачці для перевірки на електронну пошту tatiana120516@gmail.com, використовуючи для сповіщення Інтернет- мережі Вайбер або Телеграм.

4. Усі студенти мають створити схему «Об'єктивні та суб'єктивні передумови соціалізації».
5. Усі студенти мають створити таблицю або схему (на вибір) за темою: «Структура соціальної нормативності».
6. Всі студенти групи мають підготувати письмові роботи (есе до 5 сторінок 14 шрифт, 1,5 інтервал в Times New Roman) на тему «Я в соціальному світі».

Тема 3. Спілкування як соціально-психологічний феномен

1. Комунікативна сторона спілкування
2. Інтерактивна сторона спілкування
3. Перцептивна сторона спілкування
4. Вплив стереотипу на процес спілкування
5. Спілкування в міжособистісних відносинах
6. Формальне спілкування
7. Поняття міжособистісної атракції

Завдання для індивідуального виконання на дистанційному навчанні

1. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 1-го номера по 10-й номер мають скласти порівняльну таблицю: «Основні сторони спілкування».
2. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 11-го номера по 20-й номер мають скласти таблицю «Функції соціального спілкування».
3. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 20-го номера по 30-й номер повинні підготувати таблицю на тему: «Види та стилі спілкування».
4. Визначити соціально-психологічні особливості процесу спілкування.

5. Створити схему «Засоби спілкування: візуальні, акустичні, тактильні, ольфакторні».

***4 та 5 завдання для усієї групи!**

Тема 4. Лідерство як соціально-психологічний феномен

1. Соціально-особистісні характеристики лідера
2. Суспільство лідерства за Р. Стогділом («Довідник з лідерства», 1974 р.)
3. Психологічні потреби і мотиви лідера
4. Влада і авторитет лідера
5. Стилi лідерської поведінки
6. Механізми влади лідера
7. Типи та функції політичного лідерства

Завдання для індивідуального виконання на дистанційному навчанні

1. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 1 номера по 10 – по навчальним питанням за текстом лекції повинні підготувати презентації у PowerPoint.
2. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 11 номера по 20 – по навчальним питанням мають підготувати схеми, порівняльні таблиці або кросворди (на вибір студента).
3. Всі студенти мають бути готові відповідати на кожне питання по навчальному плану на он-лайн заняттях.
4. Студенти, в яких відсутня можливість відвідувати он-лайн заняття, повинні виконати письмові роботи за навчальними питаннями у двох форматах на власний розсуд, це або 1) презентація + доповіді; або 2) доповіді + схеми, таблиці, кросворди; або 3) презентація + схеми, таблиці, кросворди.

Тема 5. Психологія соціальних ситуацій

1. Концепції розгляду соціальних ситуацій
2. Об'єктивна та суб'єктивна сторони соціально-психологічної ситуації
3. Класифікація ситуацій за Л. Аргайлом
4. Класифікація соціальних ситуацій за Е.Берном
5. Соціально-орієнтована ситуація
6. Особистісно-орієнтована ситуація
7. Проблемні ситуації
8. Ситуативні поведінкові стратегії

Завдання для індивідуального виконання на дистанційному навчанні

1. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 1 номера по 10 – по навчальним питанням повинні підготувати короткі доповіді до 2-3 сторінок на одне питання
2. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 11 номера по 20 – по навчальним питанням мають підготувати схеми, порівняльні таблиці або кросворди (на вибір студента).
3. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 21 номера по 30 – по навчальним питанням за текстом лекції повинні підготувати презентації у PowerPoint.
4. Всі студенти мають бути готові відповідати на кожне питання по навчальному плану на он-лайн заняттях.
5. Студенти, в яких відсутня можливість відвідувати он-лайн заняття, повинні виконати письмові роботи за навчальними питаннями у двох форматах на власний розсуд, це або 1) презентація + доповіді; або 2) доповіді + схеми, таблиці, кросворди; або 3) презентація + схеми, таблиці, кросворди.

Тема 8. Психологія соціальних груп

1. Композиція групи та корпоративна культура
2. Статусно-рольова характеристика членів малої соціальної групи
3. Характеристика поняття «групова динаміка» та її елементи
4. Фази розвитку малої соціальної групи за А.В. Петровським
5. Соціометрія як метод вивчення групової динаміки
6. Види групового впливу (тиску)
7. Соціально-психологічна характеристика класів

Завдання для індивідуального виконання на дистанційному навчанні

1. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 1 номера по 10 – по навчальним питанням повинні підготувати короткі доповіді до 2-3 сторінок на одне питання
2. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 11 номера по 20 – по навчальним питанням за текстом лекції повинні підготувати презентації у PowerPoint.
3. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 20 номера по 30 – по навчальним питанням мають підготувати схеми, порівняльні таблиці або кросворди (на вибір студента).
4. Всі студенти мають бути готові відповідати на кожне питання по навчальному плану на он-лайн заняттях.
5. Студенти, в яких відсутня можливість відвідувати он-лайн заняття, повинні виконати письмові роботи за навчальними питаннями у двох форматах на власний розсуд, це або 1) презентація + доповіді; або 2) доповіді + схеми, таблиці, кросворди; або 3) презентація + схеми, таблиці, кросворди.

Тема 7. Прикладна соціальна психологія

1. Загальна характеристика діагностування, консультування та впливу на соціально-психологічні явища.
2. Взаємовплив теорії та соціальної практики.
3. Прикладна соціальна психологія у правовій сфері.
4. Прикладна соціальна психологія у сфері науки та освіти.
Прикладна соціальна психологія та сім'я.
5. Прикладна соціальна психологія у сфері охорони здоров'я.
6. Прикладна соціальна психологія в політичній сфері.

Завдання для індивідуального виконання на дистанційному навчанні

1. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 1 номера по 10 – по навчальним питанням повинні підготувати короткі доповіді до 2-3 сторінок на одне питання
2. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 11 номера по 20 – по навчальним питання за текстом лекції повинні підготувати презентації у PowerPoint.
3. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 20 номера по 30 – по навчальним питання мають підготувати схеми, порівняльні таблиці або кросворди (на вибір студента).
4. Всі студенти мають бути готові відповідати на кожне питання по навчальному плану на он-лайн заняттях.
5. Студенти, в яких відсутня можливість відвідувати он-лайн заняття, повинні виконати письмові роботи за навчальними питаннями у двох форматах на власний розсуд, це або 1) презентація + доповіді; або 2) доповіді + схеми, таблиці, кросворди; або 3) презентація + схеми, таблиці, кросворди.

Тема 8. Основи соціально-психологічного консультування

1. Перша зустріч з клієнтом.
2. Методи соціально-психологічної діагностики.
3. Діагностика міжособистісних стосунків.
4. Діагностика спілкування.
5. Соціально-психологічна діагностика громадської думки.
6. Індивідуальне та групове соціально-психологічне консультування.
7. Ключові прийоми в консультуванні.
8. Соціально-психологічний тренінг.

Завдання для індивідуального виконання на дистанційному навчанні

1. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 1 номера по 10 – по навчальним питанням повинні підготувати короткі доповіді до 2-3 сторінок на одне питання
2. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 11 номера по 20 – по навчальним питання за текстом лекції повинні підготувати презентації у PowerPoint.
3. Студенти за порядковим номером у «Журналі обліку успішності навчання» з 20 номера по 30 – по навчальним питання мають підготувати схеми, порівняльні таблиці або кросворди (на вибір студента).
4. Всі студенти мають бути готові відповідати на кожне питання по навчальному плану на он-лайн заняттях.
5. Студенти, в яких відсутня можливість відвідувати он-лайн заняття, повинні виконати письмові роботи за навчальними питаннями у двох форматах на власний розсуд, це або 1) презентація + доповіді; або 2) доповіді + схеми, таблиці, кросворди; або 3) презентація + схеми, таблиці, кросворди.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

1. Історія розвитку соціально-психологічної науки
2. Інтеграція соціології і психології
3. Наукові школи соціальної психології
4. Віртуальне спілкування як різновид соціально-психологічної комунікації
5. Основні аспекти процесу спілкування
6. Особливості міжособистісної атракції
7. Методи психологічного дослідження міжособистісних відносин
8. Соціально-психологічні аспекти соціалізації
9. Я – Концепція особистості
10. Соціальна нормативність у людських відносинах
11. Види соціально-психологічних властивостей
12. Особливості формування соціальних установок
13. Соціально-психологічна ситуація – аналіз поняття та види
14. Лідерство як соціально-психологічний феномен
15. Типологічна характеристика лідерства
16. Типологічна характеристика соціальних груп
17. Дослідження соціально-психологічного клімату та групової згуртованості
18. Характеристика комунікативних мереж в групі
19. Динаміка групових процесів
20. Соціальна влада в групі
21. Діагностичні методи вивчення комунікативної взаємодії
22. Особливості психологічних характеристик малої групи
23. Соціально-психологічне дослідження натовпу
24. Дослідження явища моди в соціальній психології
25. Соціально-психологічне консультування

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

з дисципліни «Соціальна психологія»

Вимоги до курсових робіт та їх тематика визначаються робочими навчальними програмами дисципліни.

Основними завданнями при підготовці курсових робіт є: опрацювання та реферування наукових першоджерел із обраної проблематики; визначення методологічних засад емпіричного дослідження (якщо воно має місце в дослідницькому проекті); формулювання висновків, пропозицій та рекомендацій на основі проведеного теоретичного та практичного дослідження. Курсова робота може бути виконана за однією з запропонованих нижче тем.

1. Особливості соціально-психологічного дослідження
2. Соціометрія як інструмент соціально-психологічного дослідження
3. Соціально-психологічний тренінг як метод Соціальної психології
4. Науково-теоретичні школи зарубіжної Соціальної психології
5. Особистість в соціальному світі
6. Соціально-психологічні аспекти процесу соціалізації
7. Соціально-психологічна роль «Я- концепції» особистості
8. Самосвідомість як соціально-психологічний феномен
9. Роль соціальних установок в житті суспільства
10. Визначення соціальної креативності особистості
11. Соціально-психологічна характеристика стереотипного мислення
12. Соціально-психологічна характеристика феномену спілкування
13. Явище спілкування в комунікативній культурі суспільства
14. Типологічна характеристика феномену спілкування
15. Проксемічна теорія соціального спілкування
16. Соціально-психологічні бар'єри спілкування
17. Роль соціальних мереж в житті молоді

18. Соціально-психологічні характеристики аут-сайду
19. Соціально-психологічні властивості девіантної поведінки
20. Соціально-психологічні фактори суїциду
21. Соціально-психологічні особливості маніпулятивного спілкування
22. Соціально-психологічні властивості особи-маніпулятора
23. Соціально-психологічні чинники подружніх відносин
24. Соціально-психологічна дистанція в сімейних відносинах
25. Соціально-психологічні аспекти інтернет-залежності
26. Соціально-психологічний аналіз прийняття групових рішень
27. Соціально-психологічні теорії лідерства
28. Роль лідера в управлінні конфліктами
29. Компаративний аналіз лідера малої та великої групи
30. «Я-концепція» політичного лідера
31. Сутнісні детермінанти соціально-психологічної ситуації
32. Криза як детермінанта розвитку соціально-психологічної ситуації
33. Вплив реклами на масову свідомість
34. Соціально-психологічні властивості духовності особистості.
35. Соціально-психологічний клімат як фактор ефективності командної роботи
36. Соціально-психологічна теорія дослідження натовпу
37. Соціально-психологічне дослідження паніки
38. Перспективи розвитку прикладної соціальної психології
39. Місія соціального психолога
40. Особливості соціального впливу в консультуванні

Теми є примірними та щороку оновлюються відповідно до тенденцій розвитку психологічної науки та практики, а також в залежності від індивідуальної траєкторії навчання здобувача освіти.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Предмет та місце соціальної психології в системі наукового знання.
2. Сутність та функції соціальної психіки.
3. Історична ретроспектива та етапи становлення соціальної психології.
4. Наукові школи в Соціальній психології.
5. Методи досліджень в соціальній психології.
6. Наукова парадигма функціоналізму в соціальній психології.
7. Біхевіористичний напрямок в соціальній психології.
8. Психоаналітичний напрямок в соціальній психології.
9. Наукова парадигма когнітивізму в соціальній психології.
10. Гуманістична парадигма в соціальній психології.
11. Інтеракціонізм як науковий напрямок в соціальній психології.
12. Соціально-психологічні теорії особистості.
13. Соціальна нормативність та її структура.
14. Процес соціалізації.
15. Порушення процесу соціалізації.
16. Соціальні установки та стереотипи, процес стереотипізації.
17. Психосоціальна концепція розвитку індивіда за Еріксоном.
18. Соціальне мислення та світогляд.
19. Я-Концепція особистості.
20. Роль самосвідомості у формуванні Я-Концепції.
21. Сутність соціального спілкування.
22. Функції соціального спілкування.
23. Основні сторони спілкування.
24. Просторова організація спілкування.
25. Види та стилі спілкування.
26. Засоби спілкування.
27. Комунікативна сторона спілкування.
28. Інтерактивна сторона спілкування.

29. Перцептивна сторона спілкування.
30. Вплив стереотипу на процес спілкування.
31. Спілкування в міжособистісних відносинах.
32. Формальне спілкування.
33. Поняття міжособистісної атракції.
34. Соціально-психологічні теорії лідерства.
35. «Я» - концепція лідера.
36. Типологія та функції лідерства.
37. Особливості політичного лідерства.
38. Психологія стилів лідерства.
39. Соціально-особистісні характеристики лідера.
40. Суцільність лідерства за Р. Стогділом («Довідник з лідерства», 1974 р.).
41. Психологічні потреби і мотиви лідера.
42. Механізми влади лідера.
43. Типи та функції політичного лідерства.
44. Поняття соціально-психологічної ситуації.
45. Класифікація соціально-психологічних ситуацій.
46. Поведінка індивіда в штатно-проблемних ситуаціях.
47. Концепції розгляду соціальних ситуацій.
48. Класифікація ситуацій за Л. Аргайлом.
49. Класифікація соціальних ситуацій за Е. Берном.
50. Соціально-орієнтована ситуація.
51. Особистісно-орієнтована ситуація.
52. Ситуативні поведінкові стратегії.
53. Поняття соціальної групи.
54. Класифікація соціальних груп.
55. Методологія дослідження малих та великих соціальних груп.
56. Сутність та характерні ознаки «малої групи».
57. Психологічні характеристики групової взаємодії.
58. Психологічні процеси в малій групі.

59. Психологія етнічних груп.
60. Натовп як велика соціальна група.
61. Паніка як соціально-психологічний феномен.
62. Статусно-рольова характеристика членів малої соціальної групи.
63. Характеристика поняття «групова динаміка» та її елементи.
64. Фази розвитку малої соціальної групи за А.В. Петровським.
65. Соціометрія як метод вивчення групової динаміки.
66. Види групового впливу (тиску).
67. Соціально-психологічна характеристика класів.
68. Предмет та структура прикладної соціальної психології.
69. Завдання та функції прикладної соціальної психології.
70. Основні сфери застосування прикладної соціальної психології.
71. Особливості прикладних досліджень у соціальній психології.
72. Роль та функціональні обов'язки соціальних психологів.
73. Взаємовплив теорії та соціальної практики.
74. Прикладна соціальна психологія у правовій сфері.
75. Прикладна соціальна психологія у сфері науки та освіти.
76. Прикладна соціальна психологія та сім'я.
77. Прикладна соціальна психологія у сфері охорони здоров'я.
78. Прикладна соціальна психологія в політичній сфері.
79. Поняття соціально-психологічного консультування.
80. Зміст соціально-психологічного діагностування.
81. Принципи соціально-психологічного консультування.
82. Види соціально-психологічного консультування.
83. Алгоритм та методи консультативної роботи психолога.
84. Методи соціально-психологічної діагностики.
85. Діагностика міжособистісних стосунків.
86. Діагностика спілкування.
87. Соціально-психологічна діагностика громадської думки.
88. Індивідуальне та групове соціально-психологічне консультування.

89.Ключові прийоми в консультуванні.

90. Соціально-психологічний тренінг.

ФОРМИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. При поточному контролі оцінці підлягають: рівень теоретичних знань та вміння працювати з науковою літературою, знання матеріалу, продемонстрованого у виконаних (як правило) індивідуальних завданнях; обґрунтованість висновків, а також самостійність та повнота вирішення практичних завдань та аналізу матеріалів; активність та систематичність роботи на заняттях; результати виконання домашніх завдань, тестів, експрес-опитувань тощо.

Форми проведення поточного контролю: усне опитування студентів, вирішення практичних завдань, тестові завдання (для зацікавленості у навчанні, розвитку здібностей студента може бути передбачено виконання інших, індивідуальних для кожного студента завдань).

Проміжний контроль проводиться після вивчення відповідних тем або блоку тем з метою з'ясування ступеню засвоєності студентами відповідного об'єму опрацьованого та вивченого матеріалу та подальшої оцінки рівня отриманих знань. Форми проведення проміжного контролю: контрольна робота, колоквіум експрес-контроль на лекціях, тестове опитування, співбесіда (усне спілкування).

Підсумковий контроль у формі іспиту.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При проведенні іспиту відповідь студента оцінюється таким чином:

Відмінно – повна вірна відповідь на всі основні (три) та додаткові питання;

Добре – повна вірна відповідь на 2 основні питання, неповна або не зовсім вірна відповідь на одне з основних питань та (або) додаткові питання;

Задовільно – повна вірна відповідь на 1 основне питання за умови неповної або не зовсім вірної відповіді на одне з основних питань та (або) додаткові питання, чи відсутність відповіді на одне з основних питань;

Не задовільно – відповідь відсутня або відповідь є помилковою на два або три основні питання.

ШКАЛА ЗА ECTS

Сума балів	Оцінка за 7-бальною шкалою	Оцінка за 4-бальною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Андреева Г.М. Социальная психология. Учебник для высших учебных заведений – 5-е изд., испр. И допол. – М.: Аспект Пресс. 2004. – 365с.
2. Соціальна психологія: навч. посібник: рекомендовано МОН України / Л. Е. Орбан-Лембрик(Альма-матер). Київ: Академвидав, 2005 – 448с.
3. Соціальна психологія: Підручник: У 2 кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. / Л. Е. Орбан-Лембрик// Київ: Либідь, 2006 – 560с.
4. Основи соціальної психології: Навчальний посібник. / П.П. Горностай, М.М. Слюсаревський та ін. – К.: Міленіум, 2008. – 536 с.
5. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с.
6. Соціальна психологія: Підручник. / Москаленко В.В. // В.В. Москаленко.– К: Центр навч. літ-ри, 2005. – 624с
7. Соціальна психологія : курс лекцій. Практикум. Хрестоматія / П. А. Козляковський, А. П. Козляковський; ОНЮА. - Миколаїв: Дизайн і поліграфія, 2005 – 424с.
8. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування. Джонсон, Девід В.// Девід В. Джонсон/ Пер. з англ. В. Хомика. - Київ: Вид.дім «КМ Академія», 2003. – 288с.
9. Социальная психология: схемы и комментарии. Крысько В. Г.// В.Г. Крысько/ М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2001. – 208с.
- 10.Соціальна психологія масової комунікації: підруч. для студентів ф-ів та від-нь журналістики / І. М. Лубкович - Львів: ПАІС, 2013 – 251с.

11. Психологія організацій та управління : підручник / О. І. Власова, Ю. В. Никоненко. - Київ: Центр учбов. л-ри, 2010. – 398с.

12. Практикум по консультуванню. Арт-рішення. / О.В. Тараріна. – К.: АСТРАМИР-В, 2019. – 88с.

13. Майерс Д. Соціальна психологія: Пер. з англ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/mayers/index.php

14. Journal of Personality and Social Psychology [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://www.apa.org/monitor/2021/01/healing-political-divide>

ДОДАТКОВА:

1. Агеев В.С. Межгрупповое взаимодействие: Социально-психологические проблемы. – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 239 с.

2. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. М.: Медиум, 1995. – 323с.

3. Бернс Р. Развитие Я-концепции и воспитание. – М., 1986.

4. Блумер Г. Общество как символическая интеракция // Современная зарубежная социальная психология. М., 1984. С. 173-179.

5. Блумер Г. Коллективное поведение // Американская социологическая мысль. М., 1996. С. 166-212.

6. Бодалев А.А. Восприятие и понимание человека человеком. – М.: Изд-во МГУ, 1982. – 199с.

7. Бурлачук Л.Ф., Кожова Е.Ю. Психологія життєвих ситуацій. - М., 1998.

8. Василюк Ф. Е. Психология переживания: Анализ преодоления критических ситуаций. – М, 1984.

9. Вачков И.В. Основы технологии группового тренинга. Психотехники. – М., 2000. – 224 с.

10. Гендерна психологія : навч. посібник : рекомендовано МОН України / М.Г. Ткалич. К.: Академвидав, 2011. - 249 с.
11. Гофман Э. Социология лицедейства/ Е.И. Кравченко. – М.: МГУ, - 1997. – 222с.
12. Гидденс Э. Современность и самоидентичность // РЖ "Социология",1994, сер.11, №2.
13. Дарендорф Р. Homo sociologicus: опыт об истории, значении и критике категории социальной роли / Р. Дарендорф Тропы из утопии. Работы по теории и истории социологии. - М.: Праксис, 2002. – С.148-162.
14. Дэвид Ли. Практика группового тренинга. – СПб., 2001. – 224с.
15. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К.: Каравела, 2011. - 464 с.
16. Зимбардо Ф. Застенчивость, что это такое и как с ней справиться. – СПб., 1995.
17. Знаков В.В. Понимание в познании и общении. – М.: ИПРАН, 1994. – 235 с.
18. Каламаж Р. Психологія становлення професійної Я-концепції майбутніх юристів: / Руслана Каламаж – Острог, 2009.
19. Keltner D., Haidt J. Social functions of emotions at four levels of analysis// Cognition and emotion, 1999, 13(5), P.505-521.
20. Кон И. Национальный характер. Миф або реальність? // Иностранная литература. - 1970. - № 3.
21. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах:/ М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк/ Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2006.
22. Копець Л.В. Психологія особистості: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] /Копець Л.В. – К.: Вид дім. «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с.

23. Кричевский Р.Л., Дубовская Е.М. Психология малой группы: теоретический и прикладной аспекты. – М.: Изд-во МГУ, 1991. – 205 с.
24. Кулініч І.О. Психологія управління: підручник : рекомендовано МОН України / І.О. Кулініч. - К. : Знання, 2011- 415 с.
25. Кули Ч. Человеческая природа и социальный порядок. М.: Идея Пресс, 2005.
26. Лебедев В.И. Особа в екстремальній ситуації. - М., 1987.
27. Маклаков А. Г. Общая психология / Маклаков А. Г. — СПб: Питер, 2001. – 592 с.
28. Лефтеров В.О. Психологічні тренінгові технології в органах внутрішніх справ. Монографія: у 2-х т. – Т.1: Методологія психотренінгу та його використання у професійно-психологічному розвитку персоналу, задіяного в екстремальних видах діяльності. – Донецьк: ДЮІ, 2008. – 242 с. Т.2: Психотренінг в ОВС: практичний досвід, організація проведення та перспективи подальшого впровадження. – Донецьк, 2008. – 286 с.
29. Логинова Н.А., Семёнова В.Е. Биографический метод и контент – анализ. Методологические и методические проблемы контент-анализ. – М.: Наука, 1995.
30. Маккей Ч. Наиболее распространенные заблуждения и безумства толпы. – М.: Альпина, 1998. – 332 с.
31. Мид Дж. Г. От жеста к символу / Джордж Герберт Мид // Американская социологическая мысль: Тексты; [под ред. В.И. Добренькова]. – М.: Изд. Международного ун-та Бизнеса и Управления, 1996. – С. 213-222.
32. Мид Дж. Интернализированные другие и самость / Джордж Герберт Мид // Американская социологическая мысль: Тексты; [под ред. В.И. Добренькова]. – М.: Изд. Международного ун-та Бизнеса и Управления, 1996. – С. 222-225.
33. Мосс М. Общества. Обмен. Личность. // Труды по социальной антропологии. – М., 1996.
34. Москалець В.П. Психологія особистості. Київ.: Центр учбової літератури, 2013.

35. Московичи С. Век толп: Исторический трактат по психологии масс / Пер. с фр. – М.: Центр психологии и психотерапии, 1996. – 478 с.
36. Мокшанцев Р.І. Механізми соціально-психологічного впливу // Соціальна психологія. Лекції. - Новосибірськ, 1993.
37. Мокшанцев Р.И. Форми спілкування // Соціальна психологія. Лекції. - Новосибірськ, 1993.
38. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с.
39. Ольшанский Д.В. Психология масс. – СПб.: Питер, 2001. – с. 20-120.
40. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с.
41. Парыгин Б.Д. Соціальна психологія. Проблеми методології, історії і теорії/ ИГУП. – СПб., 1999. – 134 с.
42. Пугачев В.П. Управление персоналом организации. - М., 1998.
43. Прокопенко О.В., Троян М.Ю. Поведінка споживачів: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 176с.
44. Резников Е.Н. Межличностное восприятие и понимание // Современная психология: Справочное руководство / Под. ред. В.Н.Дружинина. – М., 1999. – с. 508-523.
45. Рос Л., Нісбетт Р. Людина і ситуація. Уроки соціальної психології: Пер. з англ. - М., 1999.
46. Робер М.А., Тильман Ф. Психология индивида и группы: Пер. с фр. - М. 1988.
47. Рубинштейн, С. Л. Основы общей психологии: учеб. пособ. / С. Л. Рубинштейн. – СПб.: Издательство «Питер», 2007. – 712 с.
48. Рудестам К. Групповая психотерапия / Пер с англ. А. Голубева. – СПб.: Питер, 1998. – 373 с.
49. Самыгин С.І., Столяренко Л.Д. Психология управления. -Ростов н/Д, 1997.

50. Сервачак О.В. Психологія проведення масових спортивних заходів на великих стадіонах: монографія/ О.В. Сервачак, В.О. Лефтеров. – Одеса: Фенікс, 2018. – 254.
51. Симонова О. А. Эмоциональный труд в современном обществе: научные дискуссии и дальнейшая концептуализация идей А. Р. Хохшильд // Журнал исследований социальной политики. 2013. Т. 11, №3. С. 339–354.
52. Симонова О. А. Современная социология эмоций и проблема социальной солидарности: основные направления исследований // Социологический ежегодник 2011: сб. науч. тр. /науч. ред.: Н. Е. Покровский, Д. В. Ефременко. Вып. 3. М.: ИНИОН РАН, 2011. С. 95–142.
53. Симонова О. А. Стыд и бедность: последствия для социальной политики // Журнал исследований социальной политики. 2014. Т. 12, №4. С. 539–554.
54. Симонова О. А. Моральные эмоции и социальные объединения // Социально-культурные практики сплоченности в современных обществах / под общ. ред. Н. Е. Покровского, М. А. Козловой. М.: Университетская книга, 2015. Гл. 7. С. 137–155.
55. Совместная деятельность в условиях организационно-экономических изменений / Отв. ред. А.Л.Журавлев. – М.: ИП РАН, 1997. – 142 с.
56. Социальная психология: Хрестоматия: Учеб. пособ. для студентов вузов / Сост. Е.П. Белинская, О.А. Тихомандрицкая. – М., 2003. – с. 49-175.
57. Теннис Ф. Общность и общество/Ф. Теннис//Социологический журнал. – М.1998. - №3-4. – С.207-229.
58. Торн Кей, Маккей Дэвид. Тренинг настольная книга тренера. – Спб., 2001. – 208 с.
59. Третьякова Т.М. Психологічна дистанція між членами родини як показник якості розвитку соціуму /Т.М. Третьякова, Я.Д. Короход // Соціально-психологічне забезпечення інтеграційного розвитку українського суспільства: колективна монографія./ за заг.ред. Лефтерова В.О., Мельникова А.С.// Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. С.111-122 (172 с.).

60. Третьякова Т.М. Віра як ресурс особистісного зростання. /Бедан В.Б., Третьякова Т.М. // Покращення рівня життя у глобалізованому світі: сучасні можливості та обмеження: колективна монографія/ Organizational problems of life quality management in the conditions of globalization. Monograph. Editors: Marian Duczmal, Tetyana Nestorenko. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020; ISBN 978-83- 66567-20-7; pp.428.
61. Фетинский Н.П., Козлов В.В., Мануйлов Г.М. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Института-психотерапии, 2002. – 490 с.
62. Фрейд З. Психоанализ. Религия. Культура. – М.: Ренессанс, 1992.
63. Фромм Э. Человеческая ситуация: Пер. с англ. - М., 1995.
64. Хоманс Дж.К. Социальное поведение: его элементарные формы (главы 1, 3, 4, 18) / Перевод В.Г. Николаева. — Источник: Социальные и гуманитарные науки. Серия 11. Социология. 2001, № 2, с. 117-163; 2001, № 3, с. 132- 169.
65. Хорни К. Невротическая личность нашего времени. Самоанализ. - М.: Прогресс Универс, 1993.
66. Шапарь В.Б. Методы социальной психологии: Учеб. пособие (сер. “Учебники”). – Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. – 288 с.
67. Шёк Г. Зависть: теория социального поведения. М.: ИРИСЭН, 2008. 544 с.
68. Шюц А. Структуры повседневного мышления // Социологические исследования. 1986. №1.
69. Эриксон Э.Г. Детство и общество. - СПб: Фонд «Университетская книга», 1996.
70. Юнг К. Г. Проблема души нашего времени. М.: Издательская группа «Прогресс», 1994.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://www.mlsp.gov.ua/> – Міністерство соціальної політики України
2. «Антистресс» [електронний ресурс] — Режим доступа: <http://marks.on.ufanet.ru>
3. Библиотека с книгами по психологии <http://psychologylib.ru/books/index.shtml>
4. Библиотека психологического форума «MyWord.ru» [Электронный ресурс] — Режим доступа: <http://psylib.myword.ru>
5. Варій М.Й. Загальна психологія. Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с. [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://psychologiya.org.ua/zagalyna_psychologiya.html
6. Виртуальная библиотека по психологии [Электронный ресурс] — Режим доступа: <http://scitylibrary.h11.ru/Library.htm>
7. "Каталог психологической литературы» [Электронный ресурс] — Режим доступа: <http://www.psycatalog.ru>
8. «Психея» [Электронный ресурс] — (Режим доступа: <http://www.psycheya.ru>).
9. Майерс Д. Соціальна психологія: Пер. з англ. [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/mayers/index.php
10. Journal of Personality and Social Psychology [Электронный ресурс] — Режим доступу: <http://apa.org/index.cfm?fa=browsePA.volumes&jcode=psp>.
11. Українські_онлайн-бібліотеки [Электронный ресурс] — (Режим доступа: <http://uk.wikipedia.org/wiki>).
12. Он-лайн-бібліотеки з навчальної літератури [Электронный ресурс] — (Режим доступа: <http://pidruchniki.ws/psihologiya/Page-5>).

ЗМІСТ

Опис навчальної дисципліни	3
Заплановані результати навчання	4
Структура навчальної дисципліни	8
Програма навчальної дисципліни	9
Теми практичних занять	14
Самостійна робота та індивідуальні завдання.....	28
Тематика індивідуального завдання	36
Тематика курсових робіт.....	37
Питання до іспиту	39
Форми підсумкового контролю успішності студентів	43
Критерії оцінювання	43
Шкала за ECTS	44
Рекомендована література	45
Інформаційні ресурси в Інтернеті	52
Зміст	53

Навчальне видання

Тетяна Миколаївна Третякова

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Практикум

(для здобувачів вищої освіти факультету психології,
політології та соціології)

Українською мовою

Підписано до друку 24.12.2021. Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура
Cambria. Цифровий друк. Умовн. друк. арк. 1,9. Тираж 50 прим. Замовлення
№ 1810-20

Видано і віддруковано в ПП «Фенікс» (Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 1044 від 17.09.02). Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25. Тел.
(048) 7777591 e-mail: fenix-izd@ukr.net